

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 sierpnia 2013 r. w sprawie z powództwa M. P. przeciwko M. D. o zapłatę Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w punkcie 1. uchylił wyrok zaoczny z dnia 10 marca 2011 r. wydany w sprawie II C 567/10 i oddalił powództwo; w punkcie 2. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 10.114,11 zł tytułem zwrotu spełnionego świadczenia; w punkcie 3. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 5.242 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; a w punkcie 4. nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi kwotę 152 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód, skarżąc je w całości i zarzucając:

- naruszenie art. 77 k.c. poprzez jego niezastosowanie,
- naruszenie art. 74 § 1 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie, polegające na dopuszczeniu dowodu z zeznań świadków na okoliczność zmiany postanowień umowy, w sytuacji gdy wskazany przepis wyłącza taką możliwość,
- naruszenie art. 246 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. polegające na dopuszczeniu dowodów z zeznań świadków oraz przesłuchania stron na okoliczność zmiany postanowień umowy zawartej między stronami, bezzasadnej odmowie przyznania waloru wiarygodności twierdzeniom powoda w zakresie kwoty pożyczki udzielonej pozwanej oraz uwzględnienia tej kwoty w powództwie skierowanym przeciwko pozwanej, w sytuacji gdy powód przedstawił dowody na udzielenie pożyczki, a pozwana nie przedstawiła żadnego dowodu przeciwnego, nie wykazując przy tym, by na spłatę zadłużenia w (...) środki pochodziły z innego źródła, a także niezasadnej odmowie wiarygodności zeznaniom świadków M. M. i W. D. odnośnie faktu udzielenia pozwanej pożyczki oraz przyczyn niestawiennictwa powoda na rozprawie rozwodowej,
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na założeniu, że strony dokonały zmiany postanowień § 2 umowy z dnia 12 grudnia 2008 r. w ten sposób, iż wystarczającą do zrekompensowania nakładów poczynionych przez powoda na wspólnie wypracowany majątek będzie zapłata przez pozwaną kwoty 210.000 zł,
- wewnętrzną sprzeczność orzeczenia jak i jego uzasadnienia, naruszenie zasad logiki i doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie, że z jednej strony konflikt stron wykluczał udzielenie pożyczki na spłatę zadłużenia w firmie (...) w lipcu 2009 r., a z drugiej strony pomimo tego konfliktu strony porozumiały się co do zmiany warunków umowy z 12 grudnia 2008 r., rzekomo obniżając wysokość kwoty należnej powodowi o 30.000 zł, co więcej pomimo pozostawiania stron w konflikcie, pozwana wyrażała zgodę, aby po rozstaniu stron powód mógł pozostać w lokalu przy ul. (...) do czasu znalezienia innego mieszkania.

W konkluzji to tak sformułowanych zarzutów powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez utrzymanie wyroku zaocznego z dnia 10 marca 2011 r. i uwzględnienie powództwa w całości poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 65.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2009 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje.

Na terminie rozprawy apelacyjnej w dniu 6 czerwca 2014 r. pełnomocnik powoda podtrzymał swe stanowisko w sprawie, a pełnomocnik pozwanej wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna.

Zaskarżone orzeczenie należało uznać za prawidłowe, stanowiące wynik właściwej oceny zebranego materiału dowodowego. Z tego względu Sąd Okręgowy podziela poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia, a w konsekwencji przyjmuje za swoje, uznając za zbędne powielanie ich w treści niniejszego uzasadnienia.

Wszystkie zarzuty apelacji, zarówno procesowe jak i materialnoprawne, koncentrują się wokół dwóch kwestii: po pierwsze, modyfikacji umowy zawartej pomiędzy stronami w dniu 12 grudnia 2008 r. i spełniania przez pozwaną świadczenia wynikającego z tej umowy, a po drugie udzielenia pozwanej przez powoda pożyczki w wysokości 25.000-30.000 zł. Zarzuty te nie są trafne.

W pierwszej kolejności należy zgodzić się z powodem w zakresie w jakim podnosi, że skoro wskazana umowa z dnia 12 grudnia 2008 r. dotycząca rozliczeń pomiędzy stronami w zakresie nakładów poczynionych przez powoda na majątek osobisty powódki została zawarta w formie pisemnej, to i ewentualne jej modyfikacje powinny również nastąpić w formie pisemnej. Stosownie do art. 77 § 1 k.c. uzupełnienie lub zmiana umowy wymaga zachowania takiej formy, jaką ustawa lub strony przewidziały w celu jej zawarcia. Nie ulega zatem wątpliwości, że o rodzaju formy umowy zmieniającej lub uzupełniającej decyduje w każdym wypadku forma umowy zmienianej lub uzupełnianej (Stanisław Rudnicki, Komentarz do KC, ks. I, Część ogólna, LexisNexis, wyd. 9, str. 382). Oznacza to, że forma umowy zmieniającej powinna być taka sama jak forma umowy zmienianej uzgodniona przez strony. Nie ma przy tym znaczenia, że podpisując umowę strony nie zawarły w niej postanowienia co do formy, w jakiej może nastąpić jej modyfikacja. W takim wypadku sposób zawarcia umowy pierwotnej ma zastosowanie do zawarcia umowy zmieniającej. Skoro zatem w rozpoznawanej sprawie strony zawarły przedmiotową umowę w formie pisemnej, to również umowa mająca na celu zmianę tej umowy w jakikolwiek sposób powinna zostać zawarta w formie pisemnej. Jednocześnie jednak należy podkreślić, że wobec niezastrzeżenia żadnego rygору na wypadek niezachowania formy przewidzianej przez strony zastosowanie ma z mocy art. 76 k.c. rygor ad probationem. Oznacza to umówiona dla umowy głównej i w konsekwencji również dla umowy zmieniającej forma pisemna została zastrzeżona tylko dla celów dowodowych, co powoduje skutki określone w art. 74 k.c. Skutki te polegają na tym, że w razie sporu nie można w procesie dowodzić zeznaniami świadków lub stron, że czynność została dokonana. Powyższe okoliczności pozostają jednak bez znaczenia dla wyniku sporu w niniejszej sprawie. Podkreślenia bowiem wymaga, że poprawnie ustalone i niezakwestionowane przez żadną ze stron okoliczności sprawy wskazują w sposób jednoznaczny, że umowa z dnia 12 grudnia 2008 r. została wykonana przez obie strony. Zgodnie z tą umową dokonanie przez pozwaną spłaty w uzgodnionej przez strony wysokości było warunkiem niezwłocznego opuszczenia przez powoda lokalu nr (...) przy ul. (...) w Ł. oraz wymeldowania się z tego lokalu. Jak zaś wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego powód ostatecznie dobrowolnie opuścił wskazany lokal i wymeldował się z niego. Pozwala to uznać, posiłkując się domniemaniem faktycznym z art. 231 k.p.c., że powód otrzymał spłatę, której podstawę stanowiła umowa z dnia 12 grudnia 2008 r., w satysfakcjonującej go wysokości, a pozwana wykonała swe zobowiązanie w całości. Kwestią zaś wtórną jest kwalifikacja uzgodnień między stronami jako zmiana umowy, czy też zwolnienie z długu dokonane przez powoda wobec powódki. Z tego względu należy zaaprobować stanowisko Sądu I instancji o niewykazaniu przez powoda zasadności roszczenia względem pozwanej z tytułu rozliczeń dotyczących nakładów przez niego poniesionych na majątek osobisty pozwanej, skutkujące oddaleniem powództwa.

Nie mogą również odnieść skutku zastrzeżenia apelującego co do stanowiska Sądu I instancji, wedle którego strona powodowa nie udowodniła, by powód udzielił pozwanej pożyczki na spłatę jej zobowiązań wobec kontrahentów. Zdaniem apelującego Sąd I instancji w sposób wadliwy uznał za niewiarygodny dowód z przesłuchania powoda i zeznań świadków M. M. i W. D., mimo że potwierdzili oni fakt udzielenia pożyczki. Nadto, w uzasadnieniu orzeczenia Sąd Rejonowy nie wyjaśnił, jaki materiał dowodowy jest sprzeczny z przedmiotowymi dowodowymi. W ocenie Sądu odwoławczego Sąd I instancji dokonał trafnej w tym względzie oceny zebranego materiału dowodowego i słusznie przyjął, że powód nie udowodnił, by udzielił pozwanej pożyczki na spłatę jej zobowiązań. Przywołane w apelacji dowody osobowe w postaci zeznań świadków M. M. i W. D. nie pozwalają na przyjęcie za wiarygodnych twierdzeń powoda co do spornej okoliczności. Świadek M. M., choć wskazał, że powód chyba udzielił pożyczki pozwanej, to jednocześnie wyjaśnił, że nie było go podczas rozmowy pomiędzy stronami, a swoje przypuszczenie opiera na tym, że widział jak powód „wyjął z szuflady banderolę”. Świadek podał też, że nie posiada informacji odnośnie kwoty, jaką miałby powód pożyczyć pozwanej. Natomiast zaznania świadka W. D. w ogóle nie odnoszą się do kwestii udzielenia pożyczki i jako takie są nieprzydatne do wyjaśnienia tej kwestii. Należy również dodać, na co słusznie zwrócił uwagę pełnomocnik pozwanej, że zawarcie umowy w kwocie podawanej przez powoda, tj. 25.000-30.000 zł, bez zachowania formy pisemnej stoi w sprzeczności z wymogami art. 720 § 2 k.p.c. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu umowa

pożyczki, której wartość przenosi 500 zł, powinna być stwierdzona pismem. Skutkiem niezachowania tejże formy są ograniczenia dowodowe wynikające z art. 74 k.c. i art. 246 k.p.c., o których mowa powyżej, co również nie pozwalałoby na skorzystanie z wymienionych przez powoda osobowych środków dowodowych. Nadto, nie bez znaczenia dla ustalenia, czy pożyczka ta w istocie miała miejsce, jest fakt, że sam powód nie jest w stanie skonkretyzować wysokości pożyczki, której miałby udzielić pozwanej. Nadto, jak słusznie zauważył Sąd I instancji wniesione przez apelującego powództwo nie obejmowało roszczenia wynikającego z tejże pożyczki, a dopiero w dalszym toku postępowania powód nieprzekonująco wyjaśnił, że dokonał zaliczenia uzyskanej od pozwanej spłaty z tytułu umowy z dnia 12 grudnia 2008 r. na poczet spłaty pożyczki. W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu odwoławczego słusznie Sąd I instancji uznał, że zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że powód zawarł z pozwaną umowę pożyczki, która nie została przez nią spłacona. Wyklucza to uwzględnienie roszczenia powoda o zwrot hipotetycznie pożyczonej sumy.

Konkludując, zdaniem Sądu odwoławczego w rozpoznawanej sprawie słusznie Sąd I instancji oddalił roszczenie powoda z tytułu wzajemnych rozliczeń co do nakładów poczynionych z majątku osobistego powoda na majątek osobisty pozwanej, uznając że pozwana zapłaciła całą uzgodnioną pomiędzy stronami kwotę z tego tytułu. Powód również nie wykazał, by przysługiwało mu względem pozwanej roszczenie z tytułu pożyczki.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

Zważywszy na wynik kontroli instancyjnej o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, obliczonych na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).